49TH SPU EXHIBITION IN TEACHING & LEARNING
"INNOVATIVE TEACHING CREATIVE LEARNING"
นวัตกรรมการสอน และการเรียนรู้ อย่างสร้างสรรค์
31 กรกฎาคม 2561
ณ มหาวิทยาลัยศรีปทุม กรุงเทพมหานคร

การเข้าใจ เข้าถึง ผู้เรียนยุคดิจิทัลด้วย DISC MODEL

ผศ. วรรณี งามขจรกุลกิจ

บทนำ

ในยุคดิจิทัลความท้าทายที่สำคัญต่อบุคลากรด้านการศึกษาโดยเฉพาะผู้ที่เป็นครู อาจารย์ คือ ความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับเทคนิค วิธีการ และรูปแบบในการจัดการเรียนการสอนอย่างไรให้เข้าถึงผู้เรียนซึ่งมีความสนใจ ความต้องการที่แตกต่างหลากหลาย และพร้อมที่จะเปลี่ยนความสนใจในทุกวินาทีตามการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของข่าวสาร สารสนเทศต่าง ๆ จากทั่วทุกมุมโลกอย่างไร้อุปสรรค ไร้ขีดจำกัดเพียงปลายนิ้วสัมผัสแค่เสี้ยววินาทีเท่านั้น สิ่งที่เกิดขึ้นแบบ Real time แบบไร้พรมแดนโดยผ่านอินเทอร์เน็ตระบบเครือข่ายสังคมนั้นยิ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่ดึงดูดให้ผู้เรียนออกห่างจากครูอาจารย์ สถานการณ์เหล่านี้ล้วนทำให้ครูอาจารย์จำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้ทันต่อกระแสโลกยุคดิจิทัล และสร้างสรรค์กลยุทธ์การโน้มน้าวจูงใจผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้พัฒนาตนทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ และทักษะในศตวรรษที่ 21

"นักเรียนเป็นศูนย์กลาง" "นักเรียน เป็นผู้สร้างความรู้" (CONSTRUCTIVIST)

แนวคิดเกี่ยวกับการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของศาสตราจารย์ นายแพทย์วิจารณ์ พานิช นี้ ได้กล่าวถึงห้องเรียนแบบ "นักเรียนเป็นศูนย์กลาง" หรือ "นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้" (CONSTRUCTIVIST) นักเรียนร่วมกันสร้างความหมาย (MEANING-MAKING) ของสิ่งต่าง ๆ กิจกรรมต่าง ๆ โดยสร้างความหมายต่อยอดจากความรู้ที่มีอยู่แล้ว โดยนักเรียนแต่ละคนมีส่วนร่วมกิจกรรม ทั้งกิจกรรมรวมทั้งชั้น กิจกรรมกลุ่มย่อย และกิจกรรมที่ทำคนเดียว สภาพของห้องเรียนจะมีชีวิตชีวา นักเรียนจะพูดคุยปรึกษาถกเถียงกัน มีการค้นความรู้ที่สงสัย ณ ขณะนั้น และนำมาอธิบายให้เพื่อนฟัง รวมทั้งช่วยกันตีความ ทำความเข้าใจให้ชัดเจนหรือลึกซึ้งเชื่อมโยงขึ้น มีการนำเสนอความรู้ที่ตน ตีความหรือสรุปจากกิจกรรมให้เพื่อนฟัง รวมทั้งตอบข้อซักถาม หรืออภิปราย แลกเปลี่ยน ในห้องเรียนแบบ "นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้" ครูทำหน้าที่เป็น FACILITATOR ซึ่งจะต้องเตรียมตัวล่วงหน้ามาก รวมทั้งต้องรู้สาระวิชาที่สอนอย่างถ่องแท้ด้วย โดยที่เป้าหมายของการสอนอยู่ที่การเรียนรู้ของนักเรียน ไม่ใช่อยู่ที่สอนครบตามหลักสูตร คุณภาพของการศึกษาอยู่ที่ความกระตือรือร้น (ENTHUSIASM) ความหลงใหลใฝ่เรียน (PASSION) ความสนใจใคร่รู้ (CURIOSITY) และความสนุกสนาน (ENJOYMENT)

การเรียนรู้ไม่ได้เกิดจากการถ่ายทอดความรู้ แต่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างคน เกิดจากการเสวนาโต้ตอบกัน (DIALOGICAL) ทำให้เกิด "สายธารแห่งความหมาย" ที่ไหลไปมาระหว่างคน และทำให้เกิด "ความรู้ความเข้าใจ" ขึ้นในตัวบุคคล (วิจารณ์ พานิช, 2562: 89)

ในการใช้แบบจำลอง DOMINANCE (D), INFLUENCE (I), STEADINESS (S), AND COMPLIANCE (C) MODEL ที่เรียกย่อๆว่า DISC MODEL ในการศึกษาผู้เรียนนั้นมาจากการมีโอกาสเข้าโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร SUPER COACH SUPER GROWTH โดยวิทยากรคือโค้ชตั้ง กิตติภัฏ ชุณหวิริยะกุล ที่ตั้งคำถามเกี่ยวกับวิกฤติการศึกษามหาวิทยาลัยไทย และคำถามว่าลูกศิษย์คาดหวังอะไรจากเรา? และเราคาดหวังอะไรจากลูกศิษย์? รวมทั้งการเข้าใจคนแต่ละประเภทด้วย DISC MODEL เพื่อความสำเร็จขององค์กรทำให้เกิดความคิดว่าในการเรียนการสอนเพื่อให้เข้าใจและเข้าถึงลูกศิษย์ในแต่ละกลุ่มเรียนในแต่ละชั้นเรียนของรายวิชาสามารถใช้ DISC MODEL มาศึกษาวิเคราะห์เช่นกัน ดังนั้นวัตถุประสงค์ในการศึกษาโดยใช้ DISC MODEL วิเคราะห์ผู้เรียนแต่ละคนในชั้นเรียนรายวิชา CMM 258 การวิจัยทางการสื่อสาร เพื่อให้ครู อาจารย์เกิดความเข้าใจและสามารถเข้าถึงผู้เรียนที่เป็นลูกศิษย์มากขึ้นจากเดิม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการทำให้ผู้เรียนลูกศิษย์แต่ละคนเข้าใจตัวเองว่ามีบุคลิกและพฤติกรรมเป็นคนลักษณะแบบใดใน DISC รวมทั้งยังทำให้เข้าใจเพื่อนร่วมชั้นเรียน รู้ว่าควรใช้วิธีการสื่อสารอย่างไรให้เข้าถึงเพื่อนๆ และสิ่งสำคัญที่สุดคือตัวครู อาจารย์ ได้เรียนรู้เข้าใจผู้เรียนลูกศิษย์และสามารถค้นหาวิธีการในการโน้มน้าวจูงใจสร้างการเรียนรู้ให้เกิดการเข้าถึงผู้เรียนลูกศิษย์อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

DISC MODEL เป็นการวิเคราะห์มนุษย์โดยการแบ่งรูปแบบพฤติกรรมที่พัฒนามาจากทฤษฎีการวิเคราะห์พฤติกรรมมนุษย์ตามแนวคิดของ คาร์ล กุสตาฟ จุง (CARL GUSTAV JUNG) นักวิทยาศาสตร์ผู้บุกเบิกการศึกษาด้านพฤติกรรมมนุษย์ โดย วิลเลียม โมลตัน มาร์สตัน (WILLIAM MOULTON MARSTON) นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ได้เขียนหนังสือเรื่องลักษณะอารมณ์ของคนปกติ (THE EMOTIONS OF NORMAL PEOPLE) และจำแนกพฤติกรรมของมนุษย์ออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

จุดเด่นของผู้เรียนแบบ D คือมีความเข้มแข็ง ตรงไปตรงมา แน่วแน่ โดยลักษณะนิสัยในการทำงานเป็นตัวของตัวเองสูง มีความเป็นผู้นำสูง เด็ดขาด ชอบเอาชนะ ชอบงานท้าทาย ชอบทำงานคนเดียว ชอบออกคำสั่ง แต่มีสิ่งที่ควรพัฒนา คือการเป็นคนถือดี ชอบเสี่ยงใจร้อน ชอบเอาชนะ และไม่สนใจความรู้สึกของใคร ส่วนสิ่งที่ไม่ชอบคือกลัวสูญเสียอำนาจ ตำแหน่ง กลัวถูกเอาเปรียบหรือทำงานฟรี ดังนั้นการบอกถึงความสำเร็จหรือรางวัล (REWARD) ช่วยในการสร้างแรงจูงใจ

ผู้เรียนคนแบบ I มีจุดเด่นของการมีเสน่ห์ มองโลกในแง่ดี จูงใจคนเก่ง มีลักษณะนิสัยการทำงาน คือ ช่างพูด ชอบสังคม มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่ชอบอยู่ในกรอบระเบียบ ชอบทำงานกับผู้คน สิ่งที่ควรพัฒนาคือ เป็นคนฟุ้ง ฝันกลางวันโลกสวย ไม่มีระเบียบแบบแผน ไม่อยู่ในกฎ ซึ่งคนแบบ I ไม่ชอบถูกตำหนิ หรือถูกปฏิเสธ ไม่ได้รับการยอมรับ ในการสร้างแรงจูงใจอาศัยการให้ความสำคัญ (RECOGNITION) กับเขา REWARD

ผู้เรียนแบบ C มีจุดเด่นในเรื่องของระเบียบวินัย ความรอบคอบและมีเหตุมีผล ลักษณะนิสัยการทำงานคือช่างวิเคราะห์ สังเกต ซื่อสัตย์ ทำตามกฎระเบียบ ทำงานละเอียดถูกต้อง ชอบทำงานสงบ ๆคนเดียว สิ่งที่ควรพัฒนา คือ ความจุกจิก คิดมากไร้ความรู้สึกคนแบบไม่ชอบคำตำหนิจากการทำงานผิดพลาดและการไม่เคารพดังนั้นการสร้างแรงจูงใจอาศัยเรื่องของการมีสัมมาคารวะ (RESPECT) กับคนแบบ C

จุดเด่นของผู้เรียนแบบ S คือ มีความอดทน ไว้ใจได้ เป็นผู้ฟังที่ดี มีลักษณะนิสัยการทำงานที่รักษาน้ำใจ เป็นห่วงเป็นใย ทำตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ชอบทำงานประจำแบบเดิมๆ เป็นผู้ตามที่ดี ชอบทำงานเป็นทีม แต่สิ่งที่ควรพัฒนาคือ ช้า ไม่กล้าตัดสินใจ และอาจเดือดร้อนเพราะคนอื่น คนแบบ S ไม่ชอบความเร่งรีบ การเปลี่ยนแปลง และการสูญเสียความสัมพันธ์ จึงอาศัยเรื่องของความสัมพันธ์ (RELATIONSHIP) เป็นหลักในการสร้างแรงจูงใจ

ขั้นตอนการดำเนินการศึกษา

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนทำแบบประเมินตนเองตาม DISC MODEL ของอาจารย์โค้ชกิตติภัฏ ชุณหวิริยะกุล ได้สร้างเครื่องมือไว้ โดยกำหนดให้ผู้เรียนเลือกคำตอบใน 1 ข้อคำถาม เลือกได้ 2 คำตอบ

แบบประเมินตนเอง เลือกได้ข้อละ 2 คำตอบ	
คำถามข้อที่ 1	คำถามข้อที่ 2
○ ฉันชอบเป็นคนตัดสินใจ	☆ ฉันไม่ชอบการขัดแย้ง
♡ ฉันห่วงใยผู้อื่นเสมอ	□ ฉันใส่ใจในรายละเอียดของงาน
☆ ฉันชี้เล่น	○ ฉันเข้มแข็งไม่ท้อแท้งายๆ
□ ฉันเป็นคนมีระเบียบ	♡ ฉันมักเป็นที่ปรึกษาให้คนอื่น
คำถามข้อที่ 3	คำถามข้อที่ 4
□ ฉันชอบให้สังงานเป็นลายลักษณ์อักษร	♡ ฉันทำเพื่อผู้อื่น
○ ฉันไม่ชอบให้ใครสั่ง	☆ ฉันมีเพื่อนมาก
♡ ฉันมีความอดทน	□ ฉันหลีกเลี่ยงการเกิดปัญหา
☆ ฉันมีความสุขเมื่อเป็นจุดสนใจ	○ ฉันกล้าที่จะทวงสิทธิ์ของฉัน
คำถามข้อที่ 5	คำถามข้อที่ 6
□ ฉันมีมาตรฐานสูง	☆ ฉันชอบทำงานนอกสถานที่
○ ฉันชอบงานท้าทาย	♡ ฉันชอบสนับสนุนผู้อื่น
☆ ฉันชอบพบปะผู้คน	□ ฉันมีมารยาทดี
♡ ฉันไม่โกรธง่าย	○ ฉันต้องการชนะ
คำถามข้อที่ 7	คำถามข้อที่ 8
☆ ฉันชอบให้คนชมฉัน	□ ฉันมีวินัย ควบคุมตัวเองได้ดี
○ ฉันกล้าโต้แย้งถ้าไม่เห็นด้วย	☆ ฉันชอบเรียกเสียงทั่วเราะจากคนอื่น
□ ฉันละเอียดและงานที่ทำต้องเนี้ยบ	♡ ฉันชอบความสงบ
♡ ฉันไม่อยากทำให้คนอื่นเสียใจ	○ ฉันทำงานแบบทุ่มเทเต็มที่
คำถามข้อที่ 9	คำถามข้อที่ 10
☆ ฉันเป็นคนมีความสุขและร่าเริง	○ ฉันกล้าหาญ
○ ฉันเก่โปญหาได้เร็ว	☆ ฉันซื่อสัตย์
♡ ฉันไม่ชอบขัดแย้ง	□ ฉันทำตามกฎ
□ ฉันทำงานเดิมๆได้	☆ ฉันมีความคิดสร้างสรรค์
คำถามข้อที่ 11	คำถามข้อที่ 12
♡ ฉันชอบฟังมากกว่าพูด	○ ฉันชอบแข่งขัน
○ ฉันชอบบอกคนอื่นให้ทำอะไร	☆ ฉันมองโลกในแง่ดี
☆ ฉันสนใจเรื่องราวคนอื่น	♡ ฉันไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง
□ ฉันทำทุกอย่างด้วยความระมัดระวัง	□ ฉันชอบการวางแผนและขั้นตอน

ที่มาะ: กิตติภัฏ ชุณหวิริยะกุล. 2562.

2. เมื่อผู้เรียนทุกคนดำเนินการประเมินตนเองเรียบร้อยแล้ว ให้นับว่าตนเองเลือกสัญลักษณ์ไดมากที่สุดอันดับที่ 1 และอันดับที่ 2
3. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินตนเองหากมีการเลือก○มาก เป็นคนลักษณะแบบ D ถ้าเลือก☆มากเป็นคนแบบ I หากเลือก♡จำนวนมากคือคนแบบ S และถ้าเลือก□มากเป็นคนแบบ C

ที่มาะ: กิตติภัฏ ชุณหวิริยะกุล. 2562.

D DOMINANCE | I INFLUENCE | S STEADINESS | C COMPLIANCE

4. วิเคราะห์ลักษณะของผู้เรียนแต่ละคนตาม DISC MODEL และทำการจัดแบ่งกลุ่มตาม DISC
5. สังเกตพฤติกรรมการสื่อสารและการทำงานกลุ่มร่วมกันของแต่ละกลุ่มงานและการประเมินผลของงานที่ได้รับ

ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของการประเมินตนเองของผู้เรียนตาม DISC Model

DISC Model	จำนวน	ร้อยละ
D	12	5.8
I	15	7.2
S	20	9.7
C	8	3.9
DI	32	15.5
DS	22	10.6
DC	24	11.6
IS	42	20.3
IC	21	10.1
SC	11	5.3
รวม	207	100.0

จากการศึกษาพบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ในแต่ละกลุ่มงานมีสมาชิกที่เป็น DISC ผสมกันอยู่ในกลุ่ม ซึ่งส่วนใหญ่มีบุคลิกไปทางแบบ I และ S ส่วนกลุ่ม D และ C มีจำนวนน้อยกว่า เมื่อครู อาจารย์ เข้าใจลักษณะของผู้เรียนในแต่ละคนแต่ละกลุ่ม รวมทั้งผู้เรียนแต่ละกลุ่มรู้จักตัวตนบุคลิกลักษณะของเพื่อนร่วมกลุ่มและร่วมชั้นเรียนแล้ว ในการทำงานร่วมกันเป็นทีมจึงมีความง่ายในการเข้าใจเพื่อนร่วมกลุ่มงานรู้จักใช้วิธีการสื่อสาร ใช้คำพูดในการเข้าถึงเพื่อนๆในกลุ่ม และเพื่อนร่วมชั้นเรียน สิ่งสำคัญคือตัวครู อาจารย์ สามารถรู้จุดเด่นของสมาชิกในแต่ละกลุ่ม ตาคคณลักษณะนิสัยโดด สิ่งที่น่าชอบ และสิ่งที่ควรพัฒนาโดยการสร้างแรงจูงใจให้เกิดกับผู้เรียน แต่ละแบบมาใช้เป็นกลยุทธ์ในการทำความเข้าใจ สื่อสารอย่างไรให้เข้าถึงกลุ่มผู้เรียนแต่ละกลุ่มแต่ละคนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งจะยอกด้วยอย่าง 1 กลุ่มงานที่มีสมาชิกรวมตัวกัน จำนวน 8 คน มีเอกลักษณ์ของสมาชิกในกลุ่มคือรอยสักที่ปรากฏบนแขนหรือร่างกายเกือบทุกคนทั้งหญิงและชาย หากมองแค่เปลือกนอกของกลุ่มนี้ดูดีดีเด็ดสินจากวาทกรรมของสังคมที่สร้างภาพว่าของกลุ่มเด็กที่มีของดีกว่าเป็นเด็กมีปัญหา ชอบความขบถแข็ง และสร้างปัญหาแก่สังคม แต่จากการใช้ DISC MODEL สามารถสร้างความเข้าใจและเข้าถึงสมาชิกกลุ่มนี้ ผู้สอนสามารถใช้การสื่อสารระหว่างบุคคลด้วยความเป็นกันเองการใช้คำชมเชยในผลงานที่สมาชิกกลุ่มนี้ช่วยกันทำออกมาในระดับที่แสดงความเอาใจใส่ตั้งใจในการทำงานออกมาให้ดีที่สุด ซึ่งผลที่ได้รับคือรอยยิ้มจากคนที่ไม่เคยยิ้มเลย ดวงตาที่มีประกายของสมาชิกกลุ่มบางคน เหล่านี้เป็นสิ่งที่มีคุณค่ายิ่งต่อการเป็นครู อาจารย์

กล่าวโดยสรุป ในการใช้ DISC MODEL มาศึกษากลุ่มผู้เรียนที่เป็นลูกศิษย์อาจกล่าวได้ว่าเป็นความพยายามในการค้นหาวิธีการที่เพื่อให้ครูเกิดความเข้าใจลูกศิษย์แต่ละคน เพื่อการเข้าถึงตัวผู้เรียนที่มีความเป็นปัจเจกในแต่ละคนที่แตกต่างกัน ซึ่งผลที่ได้รับจากการใช้ DISC MODEL สามารถนำมาใช้ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ การสร้างแรงบันดาลใจ สร้างแรงจูงใจให้แก่ลูกศิษย์โดยคุ้มนับทบาทเป็นโค้ชมากกว่าการเป็นผู้ทำหน้าที่สอน รวมทั้งการต่อยอดสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคนแต่ละกลุ่มให้เกิดผลผันฤทธิ์ สามารถสร้างความกระตือรือร้น (ENTHUSIASM) ความหลงใหลใฝ่เรียน (PASSION) ความสนใจใคร่รู้ (CURIOSITY) และความสนุกสนาน (ENJOYMENT) ให้เกิดขึ้นได้ เพื่อการบรรลุเป้าหมายแผนการศึกษาและยุทธศาสตร์ชาติ นอกจากการใช้ DISC MODEL แล้วอาจมีวิธีการอื่นๆในการนำมาใช้เพื่อให้เกิดความเข้าใจ เข้าถึงผู้เรียนในยุคดิจิทัล และนำมาสร้างสรรค์เทคนิควิธีการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ลูกศิษย์ได้เช่นกัน

รายการอ้างอิง

กิตติภัฏ ชุณหวิริยะกุล. 2562. เอกสารการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร Super Coach Super Growth. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม
วิจารณ์ พานิช. 2562. วิจัยที่ผู้เรียนได้เรียนรู้. กรุงเทพฯ : ธุดาปริทัศน์การพิมพ์.
_____ 2554. "พลังครูเพื่อการศึกษาศตวรรษที่ 21 century skills เพื่อปฏิรูปการศึกษาไทย". สืบค้นเมื่อปีที่ 30 พฤษภาคม 2562. จาก https://www.tcdfoundation.com/media knowledge/knowledge/292/21st-Century-skills.